

Тема 7. Робота з науковими джерелами: пошук, аналіз, критична оцінка

1. ВИДИ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ У ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Класифікація джерел

1. Нормативні джерела

- Конституція
- закони
- підзаконні акти
- міжнародні договори

2. Судова практика

- рішення національних судів
- правові позиції вищих судових інстанцій
- практика міжнародних судових органів

3. Доктринальні джерела

- монографії
- наукові статті
- дисертації
- коментарі до законодавства

Первинні та вторинні джерела

Первинні:

- нормативні акти
- судові рішення
- архівні матеріали

Вторинні:

- наукові публікації
- оглядові статті
- аналітичні звіти

Міжнародні джерела

- міжнародні конвенції
- рішення міжнародних судів
- зарубіжні наукові публікації
- документи міжнародних організацій

2. ПОШУК НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Вітчизняні ресурси

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
- Національний репозитарій академічних текстів
- Єдиний державний реєстр судових рішень
- офіційний портал Верховної Ради України

Міжнародні наукометричні бази

- Scopus
- Web of Science
- Google Scholar
- HeinOnline

Стратегії ефективного пошуку

- Використання ключових слів
- Boolean operators (AND, OR, NOT)
- Пошук за цитуванням
- Аналіз списків літератури у релевантних статтях
- Фільтрація за роком публікації

3. КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ РЕЛЕВАНТНИХ ДЖЕРЕЛ

Критерії наукової якості

- Авторитетність автора
- Індексвання видання
- Наявність рецензування
- Кількість цитувань
- Актуальність (5–10 останніх років)

Критерії релевантності

- Відповідність темі дослідження
- Співвідношення з предметом дослідження
- Використання сучасного законодавства
- Методологічна обґрунтованість

Ознаки ненадійних джерел

- Відсутність автора
- Відсутність рецензування
- Публікація у «хижацьких» журналах
- Непереверені статистичні дані
- Публіцистичний характер матеріалу

4. МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПУБЛІКАЦІЙ

Методи аналізу

- Порівняльний аналіз
- Контент-аналіз
- Класифікація підходів
- Виявлення наукових дискусій
- Хронологічний аналіз

Побудова огляду літератури

1. Визначення тематичних блоків
2. Виділення ключових концепцій
3. Аналіз дискусійних позицій
4. Виявлення прогалин у дослідженнях
5. Формування власної наукової позиції

Інструменти систематизації

- Таблиці порівняння позицій авторів
- Тематичні карти
- Бібліографічні менеджери (Mendeley, Zotero)
- Створення власної бази цитат

5. КРИТИЧНА ОЦІНКА НАУКОВИХ ПОЗИЦІЙ

Що означає критичний аналіз?

- Не простий опис позицій
- Оцінка аргументації
- Аналіз доказової бази
- Виявлення логічних суперечностей
- Перевірка відповідності законодавству

Критерії оцінки наукової позиції

- Логічна послідовність
- Нормативна обґрунтованість
- Відповідність судовій практиці
- Узгодженість із міжнародними стандартами
- Практична застосовність

Типові помилки аспірантів

- Переписування без аналітики
- Надмірне цитування без узагальнення
- Ігнорування альтернативних підходів
- Відсутність авторської позиції